



Обласне методичне об'єднання  
бібліотек ЗВО м. Вінниця

Наукова бібліотека  
ВНМУ ім. М. І. Пирогова

# Інформаційна діяльність бібліотек ЗВО в умовах суспільних змін

*Матеріали конференції*



2 листопада 2023

**Обласне методичне об'єднання бібліотек  
закладів вищої освіти м. Вінниці**

**Наукова бібліотека Вінницького національного  
медичного університету ім. М. І. Пирогова**

# **Інформаційна діяльність бібліотек ЗВО в умовах суспільних змін**

**Матеріали  
науково-практичної конференції**

**2 листопада 2023 року, м. Вінниця**

**Вінниця, 2023**

УДК 021.6(477)

I-74

Укладач Мельник М. І., заступниця директорки бібліотеки  
Відповідальна за випуск Кравчук Н. М., директорка бібліотеки

I-74 **Інформаційна діяльність бібліотек ЗВО в умовах суспільних змін** : матеріали наук.-практ. конф., 2 листоп. 2023 р., Вінниця / Обл. метод. об-ня б-к ЗВО м. Вінниці, Наук. б-ка ВНМУ ім. М. І. Пирогова ; уклад. М. І. Мельник ; ред. Л. В. Сухарева ; відп. за вип. Н. М. Кравчук. – Вінниця, 2023. – 44 с.

Збірник матеріалів містить доповіді фахівців бібліотек закладів вищої освіти м. Вінниці, оприлюднені на науково-практичній конференції «Бібліотечні компетентності в умовах нових викликів», яка відбулася 2 листопада 2023 р.

Видання адресовано працівникам бібліотек різних типів і форм власності.

*Матеріали відтворено зі збереженням змісту, стилю та орфографії оригіналів, наданих авторами. Автори опублікованих статей несуть повну відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел та посилання на них.*

**УДК 021.6(477)**

## ЗМІСТ

<b>Білоус В. С.</b> Інформаційні послуги бібліотеки ВДПУ ім. М. Коцюбинського: адаптація до реалій часу .....	<b>4</b>
<b>Гулик І. В., Юрчишина О. А.</b> Сучасні форми та технології популяризації художніх та краєзнавчих видань.....	<b>13</b>
<b>Карпусь Л. В.</b> Інформаційно-бібліотечний простір ВТЕІ ДТЕУ в реаліях сьогодення.....	<b>21</b>
<b>Щукіна Л. Б.</b> Методи популяризації документів фонду рідкісних видань і рукописів Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова.....	<b>27</b>
<b>Міщан Т. І., Смирнова Т. В.</b> Впровадження програмного забезпечення з відкритим доступом АБІС Koha у науковій бібліотеці ДОННУ імені Василя Стуса.....	<b>37</b>

*Карпуть Л. В.,  
завідувачка інформаційно-  
бібліографічного відділу*

## **ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНИЙ ПРОСТІР ВТЕІ ДТЕУ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ**

*Бібліотека ВТЕІ ДТЕУ*

Діяльність сучасної бібліотеки, як соціального інституту, спрямована на виконання завдань, покладених на неї державою та суспільством. Сучасна бібліотека ЗВО – це книгозбірня суспільних знань, виробник інформаційних продуктів і сервісів, що забезпечує освітні, наукові, культурні та соціальні потреби користувачів.

Бібліотека є структурним підрозділом ВТЕІ ДТЕУ, який забезпечує інформацією навчально-виховний процес інституту, створює сприятливі умови для поширення та вільного доступу до інформації, забезпечує впровадження нових інформаційних технологій, виконує роль центру інформаційного забезпечення навчального, наукового та культурного процесів. Свою діяльність бібліотека організовує спільно з науково-педагогічним колективом, керуючись нормативними документами Міністерства освіти і науки України. Варто відзначити, що у нових реаліях фахівці нашої бібліотеки демонструють високий рівень знань, професійну мобільність, швидке реагування на події та спроможність до змін.

Бібліотека під час воєнного стану продовжує надавати послуги з інформаційного забезпечення науково-дослідного та навчально-виховного процесу інституту. Саме тому робота бібліотеки ВТЕІ орієнтована сьогодні на створення єдиного комунікаційного простору, зібрання друкованої та електронної колекцій, що досягається шляхом формування власних та організації доступу до світових інформаційних ресурсів.

Багатогалузевий бібліотечний фонд формується вже понад 55 років і нараховує понад 244 тисячі книг та електронних видань навчальної, наукової, методичної,

художньої літератури та фахові періодичні видання державною та іноземними мовами. Нажаль, за останні роки, поповнення книжкового фонду значно скоротилось, тому пріоритетним напрямком роботи з фондом є формування електронних ресурсів бібліотеки відповідно до фахових потреб нашого інституту.

Мережева повнотекстова база електронної бібліотеки створена у 2015 році, містить 4533 одиниці електронних документів навчальної та навчально-методичної літератури видавництва ВТЕІ ДТЕУ, рекомендованої до вивчення за освітніми програмами, а також наукові видання – монографії, збірники наукових конференцій. Розуміючи переваги електронної бібліотеки (цілодобовий доступ, можливість копіювання, зручний сервіс для читання онлайн) бібліотека продовжує розвивати концепцію забезпечення віддаленого доступу до необхідної інформації та її оперативного отримання.

Використовуючи програмне забезпечення УФД «Бібліотека», створено електронний каталог з можливістю пошуку літератури через предметний інформаційно-пошуковий тезаурус, який адаптовано до освітніх програм та тематики наукових досліджень інституту. Автоматизовано інформаційно-довідкове обслуговування, реєстрацію читачів та книговидачу, облік бібліотечних фондів.

Ресурсом власної генерації є електронний каталог бібліотеки. Він відображає фонд книгозбірні, надає інформацію про документи та їх місцезнаходження. Його обсяг складає понад 103 тисячі бібліотечних записів, які є результатом науково-аналітичної обробки видань. Відкритий і доступний у віртуальному просторі ресурс дозволяє користувачам працювати з інформаційним контентом цілодобово. Можливість доступу через вебсторінку до електронного каталогу важлива і актуальна для обслуговування користувачів, особливо в умовах дистанційного навчання. З метою розширення можливостей якісного обслуговування користувачів бібліотеки та наповнення електронного каталогу продовжується робота з аналітичного опису статей з онлайн-журналів, кількість яких налічує 38 назв. Основна увага

приділяється науковим фаховим виданням з економічної, фінансової, юридичної, маркетингової та інших тематик. Наразі електронний каталог містить понад 11900 онлайн-статей.

Важлива роль розвитку наукових досліджень сьогодні належить Репозиторію ВТЕІ ДТЕУ, що забезпечує відкритий доступ та популяризацію наукового доробку науковців ВТЕІ. Репозиторій сприяє формуванню й розвитку авторитетності науковців інституту, популяризує їхні праці й покращує наукометричні показники академічної спільноти ЗВО. Сьогодні у відкритому електронному архіві ВТЕІ налічується понад 3 тисячі публікацій науковців.

Вся робота з Репозиторієм тісно пов'язана з використанням інформаційної системи SEL, яка забезпечує доступ і розповсюдження електронних документів. Фахівцем відділу репозиторій наповнюється працями науково-педагогічних працівників, редагуються публікації згідно вимог та правил бібліографічного опису за Національним стандартом.

У цей складний для науки час наукометрична діяльність бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ проходить у тісній співпраці з науковим відділом інституту. Адміністратор баз даних інформаційно-бібліографічного відділу постійно контролює доступ до наукометричних баз даних, надає навчально-консультаційну підтримку науково-педагогічним працівникам з питань актуалізації та зміни профілів вчених в міжнародних наукометричних базах даних Scopus, Web of Science, Academia.edu та інших. Проводить постійний моніторинг профілів науковців в пошуковій системі Google Scholar. Перевіряє наявність реєстрації науковців у міжнародних наукових мережах, правильність оформлення профілів науковців на сайті ВТЕІ ДТЕУ, відповідність зазначених ID-ідентифікаторів у ORCID. Здійснює моніторинг переліку статей науковців ВТЕІ ДТЕУ у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. Для звіту про наукову діяльність надає інформацію про показники SJR та SNIP журналів, що індексуються базою Scopus та показник JIF журналів, що індексуються базою Web of Science, показник впливовості

науковця h-index та квартиль журналу у вищезазначених базах даних.

Бібліотека організовує онлайн-реєстрацію та облік науково-дослідних робіт науковців ВТЕІ ДТЕУ в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ).

Велике значення для удосконалення інформаційної роботи бібліотеки має власна база даних «Праці науково-педагогічних працівників ВТЕІ ДТЕУ», яка відображає їх навчально-методичні та наукові видання і налічує понад 8300 наукових праць.

На високому професійному рівні готуються і видаються тематичні і персональні бібліографічні покажчики з наукових доробків провідних вчених інституту серії «Нехай не згасне світ науки». До 55-річчя заснування ВТЕІ ДТЕУ інформаційно-бібліографічний відділ підготував три бібліографічних покажчики провідних науковців інституту: «Даценко Ганна Василівна», «Нікітішин Андрій Олександрович», «Хачатрян Валентина Валентинівна». Покажчики були надруковані у редакційно-видавничому відділі ВТЕІ, а також представлені на вебсторінці в розділі «Видання бібліотеки».

Традиційно бібліотека готує «Інформаційний бюлетень нових надходжень», який був започаткований у 2000 році. До бюлетеня входять лише ті видання, які вже пройшли відповідну науково-технічну обробку та введені в електронний каталог.

Завдяки творчому підходу та сучасним технологіям інформаційний бюлетень містить скановану титульну сторінку книги, бібліографічний опис та анотацію. Також він може містити бібліографічний перелік опорних конспектів лекцій, збірників наукових праць та електронних ресурсів. В інституті бюлетень нових надходжень розповсюджується в PDF-форматі системою електронної корпоративної пошти для адміністрації, кафедр, а також розміщується на вебсторінці бібліотеки у розділі «Нові надходження».

Тісно співпрацюючи з кафедрами інституту та узгоджуючи необхідність висвітлення наявних фахових джерел, інформаційно-бібліографічний відділ готує рекомендаційні



списки літератури, наявної у фонді бібліотеки та інститутському репозиторії за останні п'ять років. В цьому навчальному році такі списки готувалися до акредитацій освітніх програм, до яких додавалися наукові доробки гарантів та академічного персоналу. До прикладу: «Менеджмент», «Соціальне забезпечення», «Міжнародний бізнес», «Ресторанні технології» та інші. З рекомендаційними списками літератури можна ознайомитися на вебсторінці в розділі «Видання бібліотеки».

Для науковців, викладачів та здобувачів вищої освіти постійно проводиться робота по визначенню індексу УДК та авторського знаку для наукових видань. Однією з послуг інформаційно-бібліографічного інформування є виконання тематичних запитів користувачів: підготовка списків літератури до освітніх програм, рефератів, статей, тез, курсових та кваліфікаційних робіт відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Щороку бібліотека ВТЕІ ДТЕУ гостинно відкриває двері для студентів-першокурсників, допомагає викладачам інституту створювати атмосферу творчої зацікавленості у навчанні та науці, впливати на формування у здобувачів вищої освіти мотивації до успішної професійної діяльності. Тому бібліотекарі проводять заняття, на яких знайомлять здобувачів вищої освіти зі структурою бібліотеки, правилами користування та інформаційними послугами.

Важливим інструментом дистанційного забезпечення інформаційних потреб та розширення бібліотечних послуг є вебсторінка бібліотеки, яка постійно поновлюється та модернізується. Її змістовна частина поповнюється актуальною інформацією про бібліотеку, видання та послуги, події та заходи.

Одним із основних каналів забезпечення інформаційної діяльності бібліотеки є сторінка в соціальній мережі «Фейсбук», на якій висвітлюються актуальні новини, події, інформація про заходи бібліотеки, фотозвіти, запрошення на виставки, презентації, зустрічі.

Однією з форм популяризації інформаційних джерел та розкриття бібліотечних фондів через вебсторінку та платформу

«Ютуб» є віртуальні тематичні виставки, інформаційні калейдоскопи, віртуальні дайджести, буктрейлери, наприклад: «Чорнобиль – гіркий полин пам'яті та болю», «Павло Скоропадський – останній гетьман України», «Сильна! Єдина! Вільна!» та інші.

В бібліотеці постійно організовуються книжково-ілюстровані виставки, які присвячуються подіям міжнародного і загальноукраїнського життя, творчості визначних письменників, діяльності видатних постатей, знаменним історичним датам.

З метою розширення комунікативного простору бібліотека, в тісній співпраці з деканатами інституту, кураторами академічних груп, проводить різноманітні культурно-виховні заходи: зустрічі, екскурсії, майстер-класи тощо. До тижня обліково-фінансового факультету для здобувачів вищої освіти був проведений майстер-клас з написання великодньої писанки. В рамках проведення Днів європейської спадщини колектив бібліотеки організував майстер-клас з виготовлення ляльки-мотанки, який провела майстриня Ніна Василівна Новохацька. Захід супроводжувався тематичною книжково-ілюстративною виставкою «Дарунок у спадок».

Періодично бібліотека інституту організовує і проводить зустрічі з письменниками. З нагоди Міжнародного дня рідної мови відбулася творча зустріч з вінницькою письменницею та поетесою Ларисою Сичко.

До відзначення 209-ї річниці з дня народження Великого Кобзаря була проведена Шевченківська вікторина.

Моніторинг та впровадження новітніх технологій, пошук сучасних форм і методів обслуговування користувачів, автоматизація бібліотечних процесів, поєднання традиційних і нових послуг та інформаційних сервісів, активна взаємодія із науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти – все це дає можливість бібліотеці інституту відповідати вимогам часу та бути затребуваною бібліотекою закладу вищої освіти.